

આચાર્યશ્રી / કાર્યકારી આચાર્યશ્રી

સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીનો શૈક્ષણિક વર્ષ : ૨૦૧૫ થી બે વર્ષનો બી.એડ્. અભ્યાસક્રમ શરૂ થઈ રહ્યો છે. આ માટે સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટીએ તૈયાર કરેલ બે વર્ષનું શૈક્ષણિક માળખું તથા પહેલા બે સેમેસ્ટરનો વિગતવાર અભ્યાસક્રમ આ સાથે સામેલ છે. યુનિવર્સિટી દ્વારા મંજૂર કર્યા બાદ પુસ્તિકા રૂપે મોકલી આપવામાં આવશે.

ડો. જનક મકવાણા

ડીનશ્રી

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા

ડો. નિદત બારોટ

અધ્યક્ષ ડીનશ્રી

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા

Framework for B.Ed. Two Years Course

Semester	Curriculum Details	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
2	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
3	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
4	4 - Internship	--	25	225	400	625
	Total	0	25	225	400	625
	Grand Total		100	1260	1240	2500

All semesters are of 625 marks and 25 Credit each

Semester - 1

Sub Code	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
CC1	Chilhood and growing up	4	4	30	70	100
CC2	Contemporary India in Education	4	4	30	70	100
EC	Pedagogy of School Subject - 1 (Part-1)	2	2	15	35	50
EC	Pedagogy of School Subject - 2 (Part-1)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 1 (Part-1)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 2 (Part-1)	2	2	15	35	50
		16	16	120	280	400

Assignment / Task / Practical Work - Semester : 1

Sr. No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Micro Lesson - 8 (4 + 4), Bridge Leeson - 6 (3 + 3) Total - 14	2	2	60	0	60
2	Observation Micro Lesson - 8 (4 + 4), Bridge Leeson - 6 (3 + 3) Total - 14	2	2	40	0	40 (16 + 24)
3*	School Subject Analysis and framing Comprehension questions (SSC, MCQ Questions 100, 1 + 1)	2	2	50	0	50
4	Book Review	2	2	50	0	50
5	Physical Activites and YOGA	1	1	25	0	25
		9	9	225	0	225

* પ્રત્યેક મેથડમાંથી MCQ પ્રકારના ૨૫ પ્રશ્નો

* પ્રત્યેક કન્ટેન્ટમાંથી MCQ પ્રકારના ૭૫ પ્રશ્નો

Semester - 2

Sub Code	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
CC3	Philosophical and Sociological Foundation of Education	4	4	30	70	100
CC4	School Policies and Administration	4	4	30	70	100
EC	Pedagogy of School Subject - 1 (Part-2)	2	2	15	35	50
EC	Pedagogy of School Subject - 2 (Part-2)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 1 (Part-2)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 2 (Part-2)	2	2	15	35	50
		16	16	120	280	400

Assignment / Task / Practical Work - Semester : 2

Sr. No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Stray Lesson - 5	2	2	50	0	50
2	Observation of Lesson - 10 (Stray - 5 + Unit - 5)	2	2	50	0	50
3	Unit Lesson - 1 (4 + 1)	2	2	50	0	50
4*	School Subject Analysis and framing Comprehension questions (SSC, MCQ Questions 100, 1 + 1)	2	2	50	0	50
5	Construction of TLM (Main Method / Admission Method)	1	1	25	0	25
		9	9	225	0	225

* પ્રત્યેક મેથડમાંથી MCQ પ્રકારના ૨૫ પ્રશ્નો

* પ્રત્યેક કન્ટેન્ટમાંથી MCQ પ્રકારના ૭૫ પ્રશ્નો

Semester - 3

Sub Code	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
CC5	Critical Understanding of ICT	4	4	30	70	100
CC6	Learning and Teaching	4	4	30	70	100
CC7	Educational Communication Skill	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 1 (Part-3)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 2 (Part-3)	2	2	15	35	50
EC	(Any one out of four)	2	2	15	35	50
	Optional Paper - 1 : Environment Education					
	Optional Paper - 2 : Guidance & Counselling					
	Optional Paper - 3 : Educational Statistics					
	Optional Paper - 4 : Fundamentals of Indian Constitution					
		16	16	120	280	400

Assignment / Task / Practical Work - Semester : 3

Sr. No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Stray Lesson - 5	2	2	50	0	50
2	Unit Lesson - 2 (3 + 1 + 1)	2	2	50	0	50
3	Computer Practical	2	2	50		50
4	Observation of Lesson - 10 (Stray - 5 + Unit - 5)	2	2	50		50
5	Preparation of Script (for Drama, Mono Acting, Anchoring)	1	1	25		25
		9	9	225	0	225

Semester - 4

Sr. No.	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Internship	--	13	---	300	300
		--	8	225	---	225
2	Final Lesson Preparation & Presentation (1 + 1)	2	2	---	50	50
3	Viva-Voce & Computer Practical (25 + 25 Marks)	2	2	---	50	50
		4	25	225	400	625

CC1 : CHILDHOOD AND GROWING UP

- એકમ – ૧ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન અને અધ્યેતાનું સ્વરૂપ ૨૫%**
- ૧.૧ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન : અર્થ, સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર, શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની પદ્ધતિઓનો પરિચય (અવલોકન, મુલાકાત, વ્યક્તિ અભ્યાસ અને સામાજિકતામિતિ)
- ૧.૨ વૃદ્ધિ અને વિકાસની સંકલ્પના, માનવીય વિકાસના તબક્કાઓ (કુમારાવસ્થા, કિશોરાવસ્થા, અને તરૂણાવસ્થા): તબક્કાવાર લાક્ષણિકતાઓ અને વિકાસાત્મક કાર્યો (હેવિંગ હર્સ્ટની યાદી)
- ૧.૩ તરૂણોના સર્વાંગીણ વિકાસ માટેની જરૂરિયાતો અને શાળાકીય કાર્યક્રમો (શારીરિક, માનસિક, સાંવેગિક અને સામાજિક)
- ૧.૪ ભારતીય તરૂણ : તરૂણોના લક્ષણો અને સમસ્યાઓ (દાદાગીરી કરવી, છેડતી કરવી, વ્યસની હોવું, રખડપટ્ટી કરવી અને ચોરી કરવી)
- એકમ – ૨ અધ્યયન, પ્રેરણા અને સ્મૃતિ ૨૫%**
- ૨.૧ અધ્યયન : સ્વરૂપ અને સિદ્ધાંતો (પાવલોવ-શાસ્ત્રીય અભિસંધાનનો સિદ્ધાંત, સ્કીનર-કારક અભિસંધાન, થોર્નડાઈકનો પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયન સિદ્ધાંત અને કોહલરનો આંતરસૂઝ દ્વારા અધ્યયનનો સિદ્ધાંત)
- ૨.૨ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાને અસર કરતાં પરિબળો
- ૨.૩ અધ્યયન સંક્રમણ : અર્થ, મહત્વ અને પ્રકારો
- ૨.૪ પ્રેરણા : સંકલ્પના, સ્વરૂપ, પ્રકારો અને સિદ્ધિ પ્રેરિત વ્યક્તિના લક્ષણો
- ૨.૫ સ્મૃતિની સંકલ્પના, પ્રક્રિયા, સ્મૃતિ વધારવાના ઉપાયો અને વિસ્મૃતિના કારણો
- એકમ – ૩ મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓ અને અપવાદરૂપ બાળકોનું શિક્ષણ ૨૫%**
- ૩.૧ બુદ્ધિ : સંકલ્પના, લક્ષણો અને બુદ્ધિ અંક (IQ)
- ૩.૨ મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની સંકલ્પના અને સામાન્ય પરિચય (બુદ્ધિ કસોટી, અભિયોગ્યતા કસોટી અને વલણ માપદંડનો કસોટીનું નામ, કલમોની સંખ્યા, વિશ્વસનિયતા, યથાર્થતા, કસોટી પ્રકાર, એક ઉદાહરણ અને તેના રચયિતાના સંદર્ભમાં પરિચય)
- ૩.૩ માનસિક સ્વાસ્થ્ય : સંકલ્પના, લક્ષણો અને અસરકારક પરિબળો
- ૩.૪ બચાવ પ્રયુક્તિઓ (દિવાસ્વપ્ન, ચોકિતકીકરણ, તાદાત્મ્ય, ક્ષતિપૂર્તિ અને ઉર્ધ્વાકરણ)
- એકમ – ૪ વ્યક્તિત્વ અને વ્યક્તિગત તફાવતો ૨૫%**
- ૪.૧ વ્યક્તિત્વ : અર્થ અને સ્વરૂપ અને પ્રકારો (અંતર્મુખી, બહિર્મુખી અને ઉભયમુખી)
- ૪.૨ વ્યક્તિત્વ માપનની પદ્ધતિઓનો માત્ર પરિચય (અવલોકન, આત્મનોવેદન, પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિઓ)
- ૪.૩ અપવાદરૂપ બાળકો : સંકલ્પના, પ્રકારો, લક્ષણો, મર્યાદાઓ, અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રયુક્તિઓ (મંદ, મેઘાવી, શારીરિક અક્ષમ)
- ૪.૪ વ્યક્તિગત અને વૈયક્તિક તફાવતોનો અર્થ, અસર કરતા પરિબળો અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો

CC2 : CONTEMPORARY EDUCATION IN INDIA

એકમ – ૧	ભારતમાં પ્રાચીન શિક્ષણ અને પ્રવર્તમાન માધ્યમિક શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણ	૨૫%
૧.૧	વૈદિક અને બૌદ્ધકાળ દરમિયાન ભારતમાં શિક્ષણ	
૧.૧.૧	ઐતિહાસિક પાશ્ચાદ ભૂમિકા	
૧.૧.૨	અર્થ અને મહત્વ	
૧.૧.૩	વિશિષ્ટતાઓ	
૧.૧.૪	અભ્યાસક્રમ અને પદ્ધતિઓ	
૧.૧.૫	ગુરુ શિષ્ય સંબંધ અને શિક્ષણ સંસ્થાઓ	
૧.૨	માધ્યમિક શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ	
૧.૨.૧	પૂર્વ સેવાકાલીન શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ અર્થ, અગત્ય, કાર્યક્રમો, સમસ્યાઓ, ઉકેલો	
૧.૨.૨	સેવાકાલીન શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ, અર્થ, અગત્ય, કાર્યક્રમો, સમસ્યાઓ, ઉકેલો	
એકમ – ૨	ભારતમાં રાષ્ટ્રીય શિક્ષણની તરેહ અને આંકડાશાસ્ત્રીય સમજ	૨૫%
૨.૧	આઝાદી પછીના શિક્ષણ પંચોની યાદી અને શિક્ષણ નીતિની સ્થાપના, અધ્યક્ષ અને જરૂરિયાત	
૨.૧.૧	યુનિવર્સિટી શિક્ષણ પંચ (૧૯૪૮-૪૯)	
૨.૧.૨	માધ્યમિક શિક્ષણ પંચ (૧૯૫૨-૫૩)	
૨.૧.૩	રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પંચ (૧૯૬૪-૬૬)	
૨.૧.૪	શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય નીતિ (૧૯૮૬)	
૨.૧.૫	સંશોધિત રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ (૧૯૯૨)	
૨.૨	મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપો	
૨.૨.૧	મધ્યક, મધ્યસ્થ, બહુલકની સંકલ્પના અને ગણતરી (અવર્ગીકૃત પ્રાપ્તાંકોના આધારે)	
૨.૨.૨	પ્રમાણ વિચલનની સંકલ્પના અને ગણતરી (અવર્ગીકૃત પ્રાપ્તાંકોના આધારે)	
એકમ – ૩	શિક્ષણમાં નીતિ વિષયક કાયદા	૨૫%
૩.૧	રાઈટ ટુ એજ્યુકેશન એક્ટ – ૨૦૦૯ (અર્થ, જરૂરિયાત, કલમોનો માત્ર પરિચય)	
૩.૨	રાઈટ ટુ ઈન્ફોર્મેશન એક્ટ (અર્થ, જરૂરિયાત, માહિતી પ્રાપ્ત કરવાની પ્રક્રિયા)	
૩.૩	રાષ્ટ્રીય માધ્યમિક શિક્ષા અભિયાન (અર્થ, જરૂરિયાત)	
૩.૪	ખુલ્લી વિદ્યાપીઠ (IGNOU - BAOU) (સંકલ્પના, પ્રાદેશિક કેન્દ્રની ભૂમિકા)	
૩.૫	મધ્યાહન ભોજન યોજના (ઐતિહાસિક, પાશ્ચાદ ભૂમિકા, મહત્વ, અમલીકરણ)	

એકમ – ૪**શિક્ષણમાં નવીનીકરણ સંદર્ભે SSA ની ભૂમિકા****૨૫%**

- ૪.૧ શાળા પર્યાવરણ (ઈકો ક્લબ), પ્રજ્ઞા અભિગમ (અર્થ, જરૂરિયાત, મહત્વ, અમલીકરણ)
- ૪.૨ વિકલાંગ બાળકો માટેનું સંકલિત શિક્ષણ (IEDC) (અર્થ, મહત્વ, અમલીકરણ)
- ૪.૩ કસ્તુરબા ગાંધી બાલિક વિદ્યાલય (KGBV) (અર્થ, જરૂરિયાત, સંસ્થા પરિચય)
- ૪.૪ બાલા (BALA - Building As Learning Aid) (અર્થ, મહત્વ, વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ)
- ૪.૫ શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિની રચના અને તેના કાર્યો (SMC)

CC3 : PHILOSOPHICAL AND SOCIOLOGICAL FOUNDATION OF EDUCATION

- એકમ – ૧ કેળવણી અને કેળવણીકારો ૨૫%**
- ૧.૧ કેળવણી : અર્થ (શાબ્દિક, સંકુચિત, વ્યાપક અર્થ)
કેળવણીની વ્યાખ્યાઓ, ઔપચારિક અને અનૌપચારિક સ્વરૂપ
- ૧.૨ કેળવણી પર અસરકરતાપરિબળો (તાત્વિક, સામાજિક, આર્થિક, સાંસ્કૃતિક, રાજકીય)
- ૧.૩ સ્ત્રી કેળવણીનું મહત્વ
- ૧.૪ સ્ત્રી કેળવણીને વ્યાપક બનાવવાના સંદર્ભમાં સરકારનાં પ્રયત્નો અને યોજનાઓની યાદી
- ૧.૫ ગાંધીજી, ટાગોર, ડો.રાધાકૃષ્ણન્ અને વિવેકાનંદના તત્વચિંતનનો નીચેના મુદ્દાઓનાં સંદર્ભમાં અભ્યાસ
(જીવન-કવન, કેળવણીની સંકલ્પના, શિક્ષણના ધ્યેયો, અભ્યાસક્રમ, અધ્યયન અધ્યાપન પદ્ધતિ, ગુરુ-શિષ્ય સંબંધ અને શિસ્ત)
- એકમ – ૨ તાત્વિક વિચારસરણીઓ ૨૫%**
- ૨.૧ તત્વજ્ઞાન અને શૈક્ષણિક તત્વજ્ઞાનની સંકલ્પના
- ૨.૨ તત્વજ્ઞાન અને કેળવણી વચ્ચેનો સંબંધ
- ૨.૩ તાત્વિક વિચારસરણીઓ : આદર્શવાદ, વ્યવહારવાદ, પ્રકૃતિવાદ અને વાસ્તવવાદનો નીચેના મુદ્દાઓનાં સંદર્ભમાં અભ્યાસ
(પરિચય, પુરસ્કર્તાઓ, શિક્ષણનો અર્થ, શિક્ષણનાં ધ્યેયો, અભ્યાસક્રમ, અધ્યયન-અધ્યાપન પદ્ધતિ, ગુરુ-શિષ્ય સંબંધો અને શિસ્ત)
- એકમ – ૩ માનવ અધિકાર અને શાંતિ માટેની કેળવણી ૨૫%**
- ૩.૧ માનવ અધિકારનો પાશ્ચાત્ ભૂમિકા, અર્થ, સ્વરૂપ, મહત્વ અને ઉદ્દેશો
- ૩.૨ શાંતિ માટેની કેળવણી અને નિ:શસ્ત્રીકરણ : અર્થ, પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિમાં તેની જરૂરિયાત
- ૩.૩ રાષ્ટ્રીય ઐક્ય : અર્થ, જોડનારા અને વિઘટન કરનારા પરિબળો અને રાષ્ટ્રીય ઐક્ય વિકાસાવવામાં શાળાની ભૂમિકા
- ૩.૪ આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ, અર્થ અને જરૂરીયાત
- ૩.૫ આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ અને સહકાર વિકાસાવવાના શાલેય કાર્યક્રમો
- ૩.૬ મૂલ્ય શિક્ષણ : અર્થ, પ્રકાર, અભિગમ અને પ્રવર્તમાન સમયમાં તેની જરૂરીયાત

- ૪.૧ ભારતીય રાજ્ય બંધારણ: આમુખ, શિક્ષણ સંબંધી કલમો
- ૪.૨ લોકશાહીનો અર્થ અને તેના આધાર સ્તંભો
- ૪.૩ લોકશાહીના સંદર્ભમાં વ્યક્તિગત અને સામાજિક ધ્યેયો
- ૪.૪ બિન સાંપ્રદાયિકતાઓ અર્થ અને જરૂરિયાત
- ૪.૫ ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા : અર્થ, લાક્ષણિકતાઓ, તુલના
- ૪.૬ ભારતીય સાંસ્કૃતિક વારસો : (સાહિત્ય, શિલ્પ, સ્થાપત્ય, લલિતકલા અને સામાજિક રીત – રિવાજોના સંદર્ભમાં
- ૪.૭ ભારતીય સંસ્કૃતિના સંદર્ભમાં શાળાકીય પ્રવૃત્તિ

CC4 : SCHOOL POLICIES AND ADMINISTRATION

એકમ – ૧	શાળા વ્યવસ્થાપન અને શિક્ષણ વહીવટ	૨૫%
૧.૧	શાળા વ્યવસ્થાપનની સંકલ્પના	
૧.૨	શાળા વ્યવસ્થાપનનું સ્વરૂપ, હેતુઓ અને કાર્યક્ષેત્ર	
૧.૩	શાળા દફતર (GR, LC, રજા અરજી, હાજરી પત્રક, ડેડ સ્ટોક, સર્વિસ બુક પરિચય) તથા વિવિધ પ્રકારની રજાઓ	
૧.૪	પ્રાથમિક અને માધ્યમિક કક્ષાએ વિદ્યાર્થી મૂલ્યાંકનના પ્રવર્તનમાન માળખાનો પરિચય	
૧.૫	DPEO, TPEO, કેનિ, BRC, CRC ની ફરજો	
એકમ – ૨	વિદ્યાર્થી – શિક્ષક અને આચાર્ય	૨૫%
૨.૧	વિદ્યાર્થી કલ્યાણ યોજનાઓ	
૨.૨	શિક્ષક	
૨.૨.૧	પ્રવર્તમાન શિક્ષક ભરતી પ્રક્રિયા (TET-II, TAT for Secondary and Higher Secondary ના સંદર્ભમાં)	
૨.૨.૨	શિક્ષકોની ફરજો (અધિનિયમને આધારે)	
૨.૨.૩	શિક્ષકના કાર્ય સંતોષ પર અસરકતા પરિબળો	
૨.૩	આચાર્ય	
૨.૩.૧	પ્રવર્તમાન આચાર્ય ભરતી માટેની પ્રક્રિયા (HTAT (પ્રાથમિક આચાર્ય), TAT (માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક આચાર્યના સંદર્ભમાં)	
૨.૩.૨	આચાર્યની ભૂમિકા અને કાર્યો (આયોજન, વ્યવસ્થાપન, દોરવણી અને અંકુશના સંદર્ભમાં)	
૨.૪	શિસ્ત અને તેના પ્રકારો (મુક્ત, દમન યુક્ત અને પ્રભાવશાળી)	
એકમ – ૩	વિવિધ બોર્ડ, શાળા અને સંસ્થા પરિચય	૨૫%
૩.૧	સ્ટેટ બોર્ડ (સંકલ્પના, કાર્યો)	
૩.૨	CBSE બોર્ડ (સંકલ્પના, કાર્યો)	
૩.૩	ICSE બોર્ડ (સંકલ્પના, કાર્યો)	
૩.૪	વિવિધ પ્રકારની શાળા અને તેમનો સામાન્ય પરિચય (જીલ્લા પંચાયત સંચાલિત પ્રાથમિક શાળાઓ, અનુદાનિત અને પૂર્ણ સરકારી, માધ્યમિક ઉચ્ચ માધ્યમિક શાળાઓ, જવાહર નવોદય વિદ્યાલયો, કેન્દ્રીય વિદ્યાલયો, મોડેલ સ્કૂલ, બહેરા મૂંગા-અંધ અને માનસિક અસ્વસ્થ બાળકોની વિશિષ્ટ શાળા)	
૩.૫	પરિચય – GCERT, CASE, IASE, DIET, NCTE, STTI, UGC, KCG	

- ૪.૧ પ્રાથમિક શિક્ષણના સંદર્ભમાં રાજ્ય સરકારના પ્રવર્તમાન ધારાની સમજૂતી અને સમાવિષ્ટ બાબતોનો સામાન્ય અભ્યાસ
- ૪.૨ માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણના સંદર્ભમાં રાજ્ય સરકારના પ્રવર્તમાન ધારાની સમજૂતી અને તેમાં સમાવિષ્ટ બાબતોનો સામાન્ય અભ્યાસ
- ૪.૩ રાજ્ય કક્ષાનું માધ્યમિક શિક્ષણનું વહીવટી માળખું તથા ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનરના કાર્યો અને ફરજો
- ૪.૪ જિલ્લા કક્ષાનું માધ્યમિક શિક્ષણનું વહીવટી માળખું તથા જિલ્લા શિક્ષણાધિકારીનાં કાર્યો અને ફરજો

EC1 : ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ – ૧	પાઠ આયોજન	૨૫%
૧.૧	માઈક્રોટીચિંગની સંકલ્પના, અગત્ય	
૧.૨	કૌશલ્ય પરિચય (વિષયાભિમુખ, ઉદાહરણ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સ્પષ્ટીકરણ, શ્યામફલક કાર્ય, ઉત્તેજના, પરિવર્તન)	
૧.૩	સેતુપાઠના અર્થ, મહત્વ	
૧.૪	માઈક્રોટીચિંગ અને સેતુપાઠનો તફાવત	
૧.૫	માતૃભાષા શિક્ષણનો અર્થ	
૧.૬	માતૃભાષા શિક્ષણનું મહત્વ : પ્રત્યાયન, અભિવ્યક્તિ અને શિક્ષણનાં માધ્યમ તરીકે...	
એકમ – ૨	માતૃભાષા શિક્ષણનાં હેતુઓ	૨૫%
૨.૧	સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ : અર્થ અને તફાવત	
૨.૨	હેતુઓનું સ્તરીકરણ : જ્ઞાન પ્રાપ્તિ, અર્થગ્રહણ, ઉપયોજન, અભિવ્યક્તિ, અને રસાસ્વાદ	
૨.૩	જુદી જુદી કક્ષાનાં (ઘોરણના) વિશિષ્ટ હેતુની રચના	
એકમ – ૩	માતૃભાષાનાં મૂળભૂત કૌશલ્યો	૨૫%
૩.૧	શ્રવણ, કથન, વાચન, લેખન : સંકલ્પના અને વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ	
૩.૨	માતૃભાષા શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ, આદર્શ વાચન, કાવ્ય પઠન, પ્રશ્નોત્તરી : સંકલ્પના અને મહત્વ	
એકમ – ૪	માતૃભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ	૨૫%
૪.૧	આગમન અને નિગમન	
૪.૨	પ્રકલ્પ	
૪.૩	વ્યાખ્યાન	
૪.૪	નિરિક્ષિત અભ્યાસ : સંકલ્પના, મહત્વ અને મર્યાદા	

EC1 : ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	માતૃભાષા શિક્ષણનું આયોજન	૨૫%
૧.૧	પાઠ આયોજન : સંકલ્પના, મહત્વ અને સોપાનો	
૧.૨	તાસ આયોજન : એકમ આયોજન સામ્ય : વૈષમ્ય	
૧.૩	એકમ આયોજન : સંકલ્પના, સોપાનો	
૧.૪	છૂટા પાઠોનું આયોજન : ગદ્ય, પદ્ય, વ્યાકરણ, લેખન	
૧.૫	એકમ આયોજન : ગદ્ય, પદ્ય, વ્યાકરણ, લેખન	
એકમ – ૨	માતૃભાષા શિક્ષણને અસરકારક બનાવતા ઉપકરણો	૨૫%
૨.૧	દ્રષ્ટિગમ્ય, શ્રુતિગમ્ય અને દ્રષ્ટિગમ્ય-શ્રુતિગમ્ય	
૨.૨	શબ્દકોશ, વિશ્વકોશ, ભીંતપત્ર, ચાર્ટ, ટેપરેકોર્ડર, ભાષ પ્રયોગશાળા, કમ્પ્યુટર, ફલેશકાર્ડ : સ્વરૂપ અને ઉપયોગિતા	
એકમ – ૩	માતૃભાષા શિક્ષણમાં ઉપયોગી સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ (સંકલ્પના અને ઉપયોગિતા)	૨૫%
૩.૧	નાટયીકરણ	
૩.૨	કવિસભા	
૩.૩	અંકપ્રકાશન	
૩.૪	વાર્તાલાપ જોડણી સુધાર પ્રવૃત્તિ	
૩.૫	શબ્દ રમત	
એકમ – ૪	માતૃભાષા શિક્ષણનું મૂલ્યાંકન	૨૫%
૪.૧	આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં લક્ષણો	
૪.૨	નિબંધ પ્રકાર, લઘુજવાબી અને અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નો : રચના, મહત્વ અને મર્યાદાઓ	
૪.૩	પ્રશ્નપત્રની રચનામાં ત્રિપરિમાણ દર્શક સારણીની આવશ્યકતા અને સંરચના	

EC2 : हिन्दी पद्धति (सेम. १)

- इकाई - १ पाठ आयोजन २०%**
- १.१ संकल्पना, महत्व, सिम्युलेशन
१.२ सुक्ष्म अध्यापन के कौशल्य
(विषयाभिमुख, श्यामफलक, प्रश्न प्रवाहिता, सुदृढीकरण, उदाहरण)
१.३ सेतुपाठ
- इकाई - २ हिन्दीभाषा शिक्षा के उद्देश्य २०%**
- २.१ सामान्य उद्देश्य
ज्ञानप्राप्ति, अर्थग्रहण, उपयोजन, सभिव्यक्ति
२.२ विशिष्ट उद्देश्य
२.३ गुजरात राज्य के कक्षा ६ से १० के पाठ्यक्रम में समाविष्ट हिन्दी शिक्षा के निम्नलिखित विशाल उद्देश्य
- संतुलित प्रतिमा का विकास
- राष्ट्रीय एकता एवम चारित्र्य निर्माण
- सांस्कृतिक विरासत का परिचय एवं संवर्धन
- लोकतंत्र प्रशासन में हिन्दी का परिचय
- इकाई - ३ अध्यापन पद्धतियाँ एवं प्रयुक्तियाँ ४०%**
- ३.१ प्रत्यक्ष, परोक्ष, आगमन-निगमन, निरीक्षित स्वाध्याय, प्रकल्प
३.२ प्रश्नोत्तर, गान, नाटयीकरण एवं संदर्भकथन
- इकाई - ४ शैक्षिक उपकरण - उपयोग एवं महत्व २०%**
- ४.१ पाठ्यपुस्तक
४.२ श्यामफलक
४.३ शब्दकोश
४.४ चार्ट-चित्र
४.५ फिल्म

EC2 : हिन्दी पद्धति (सेम.२)

इकाई - १ राष्ट्रभाषा की शिक्षा का महत्व	२०%
१.१ राष्ट्रभाषा के रूप में हिन्दी शिक्षा का महत्व	
१.२ अहिन्दीभाषा के क्षेत्रों में हिन्दी शिक्षा का महत्व	
इकाई - २ आयोजन	४०%
२.१ गद्य, पद्य, रचना एवं व्याकरण के संदर्भ में तास एवम् इकाई योजना	
२.२ श्रवण, कथन, पठन एवं लेखन कौशल्यों के विकास का महत्व एवं प्रवृत्तियाँ	
२.३ निदानात्मक एवं उपचारात्मक शिक्षा	
इकाई - ३ परिक्षण एवं मूल्यांकन	२०%
३.१ मूल्यांकन का महत्व एवं प्रसार	
३.२ त्रिपरीमाण दर्शक सारणी एवं प्रश्नपत्र संरचना	
इकाई - ४ भाषा शिक्षक	२०%
४.१ भाषा शिक्षक की महत्ता	
४.२ भाषाकीय योग्यता	
४.३ व्यवसायिक योग्यता	

EC3 : संस्कृत पद्धति (सेम. १)

એકમ – ૧	સંસ્કૃત ભાષાનું સાંસ્કૃતિક અને સાહિત્યિક મૂલ્ય	૨૫%	
૧.૧	ભારતીય જીવન પદ્ધતિ પર સંસ્કૃત ભાષાનો પ્રભાવ		
૧.૨	ભારતીય ભાષાઓના વિકાસમાં સંસ્કૃતનું પ્રદાન		
૧.૨.૧	આદર્શ વાંચનના લક્ષણો		
૧.૨.૨	વાંચન, લેખન અને ઉચ્ચારણ દોષો તેમજ નિવારવાના ઉપાયો		
૧.૩	સંસ્કૃત સુભાષિતોનું મહત્વ		
એકમ – ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%	
૨.૧	માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના, અગત્ય		
૨.૨	માઈક્રોટીચિંગમાં ઉપયોગી કૌશલ્યોનો પરિચય (વિષયાભિમુખ, શ્યામફલક કાર્ય, ઉદાહરણ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સુદ્રઢિકરણ, સ્પષ્ટીકરણ, ઉતેજના પરિવર્તન)		
૨.૨.૧	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્યતા (આયોજનના સંદર્ભે)		
૨.૨.૨	માઈક્રોટીચિંગ અને સેતુપાઠ વચ્ચેનો તફાવત		
એકમ – ૩	સંસ્કૃત શિક્ષણના હેતુઓ	૨૫%	
૩.૧	પ્રાચીન હેતુઓ		
૩.૨	અર્વાચીન હેતુઓ		
૩.૨.૧	સામાન્ય હેતુઓ		
૩.૨.૨	વિશિષ્ટ હેતુઓ		
	સામાન્ય હેતુઓ		
૧.	જ્ઞાન	૨. અર્થગ્રહણ / સમજ	૩. અભિવ્યક્તિ
૪.	રસાસ્વાદ	૫. ઉપયોગ	
એકમ – ૪	સંસ્કૃત શિક્ષણની પદ્ધતિ અને શૈક્ષણિક સાધનો	૨૫%	
૪.૧	(૧) પ્રત્યક્ષ	(૨) અનુવાદ	
	(૩) પ્રત્યક્ષ, અનુવાદ પદ્ધતિની તુલના-ચર્ચા	(૪) સ્વાધ્યાય	
	(૫) આગમન-નિગમન		
	(૬) પ્રોજેક્ટ (જેમાં શિક્ષક વ્યવસ્થાપકની ભૂમિકામાં)		
૪.૨	(૧) ચાર્ટ્સ	(૨) પ્રતિકૃતિ	(૩) ફ્લેનલ કટ્સ-બોર્ડ
૪.૩	નીચેના સાધનોનો માત્ર પરિચય		
	(૧) ટેપ રેકોર્ડર	(૨) રેડીયો	(૩) ટી.વી.
	(૪) શિક્ષક હાથપોથી	(૫) કમ્પ્યુટર	(૬) OHP
	(૬) શબ્દકોષ		

EC3 : સંસ્કૃત પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	પાઠ આયોજન	૨૫%
૧.૧	ગદ્ય-પદ્ય અને વ્યાકરણના છૂટા અને એકમ પાઠોના આયોજન તેના સોપાન અને ઉદાહરણો	
૧.૨	સંસ્કૃતમાં નિદાનાત્મક, ઉપચારાત્મક શિક્ષણ : સંકલ્પના, મહત્વ (એકમ પાઠના સંદર્ભમાં)	
એકમ – ૨	વર્ગશિક્ષણની પ્રવૃત્તિઓ	૨૫%
૨.૧	અનુલેખન, શ્રુતલેખન અને ગાન	
૨.૨	વર્ગોત્તર પ્રવૃત્તિઓ	
	(૧) ભીંતપત્રો (૨) બાહ્ય પરીક્ષકો (૩) રમત દ્વારા સંસ્કૃત શિક્ષણ	
	(૪) સંસ્કૃત સંભાષણ (૫) સંસ્કૃત સામયિકોનો પરિચય (વધુમાં વધુ બે)	
એકમ – ૩	સંસ્કૃતમાં મૂલ્યાંકન	૨૫%
૩.૧	મૂલ્યાંકનનું મહત્વ	
૩.૨	પ્રશ્નપત્ર સંરચના અને આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો	
૩.૩	વસ્તુલક્ષી કસોટી અને તેના – ૪ પ્રકારો જેમાં	
	(૧) જોડકા (૨) બહુવિકલ્પ	
	(૩) ખાલી જગ્યા અને (૪) સંબંધ ઘટાયક કસોટીઓ	
એકમ – ૪	પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણો અને તેની સમીક્ષા	૨૫%
૪.૧	ધોરણ – ૭, ૮ અને ૯ ના પ્રવર્તમાન પાઠ્યપુસ્તક અનુસાર પુસ્તકની સમીક્ષા	
૪.૨	પુસ્તકના આંતરિક, બાહ્ય લક્ષણો	

EC4 : ENGLISH METHOD (SEM - 1)

Unit - 1	Importance of English & Basic Language Skills	25%
	1.1 Importance of English Teaching & State Policies	
	1.2 Teaching Basic Language Skills : LSRW (Listening, Speaking, Reading and Writing)	
	1.3 Skills of English Teacher	
Unit - 2	Objective and Lesson Planning	25%
	2.1 Aims	
	2.2 Objectives	
	2.3 Microteaching	
	2.3.1. Concepts	
	2.3.2 Skills : Introduction, Questionner, Illustration, B. B. Work	
	2.4 Bridge Lesson Planning	
Unit - 3	Methods and Approaches in ELT	25%
	(Relavant features, Principles, advantages and disadvantages of the following)	
	3.1 Grammar Translation Method	
	3.2 Direct Method	
	3.3 Structural Approach	
	3.4 Functional Approach	
Unit - 4	Communicative Language Teaching and Instructional Material	25%
	4.1 Concept and Principles of Communicative Language Teaching	
	4.2 Differences between traditional approach and communicative approach	
	4.3 Group Method Techniques in CLT (Simulation, Roleplay, language games, Gropu work, Pair work, activities)	
	4.4 Use and importance of following Instructional Material	
	(1) Match Stick drawing	(2) Pictures
	(3) Charts	(4) Flash Cards

EC4 : ENGLISH METHOD (SEM - 2)

Unit - 1	Lesson Planning & Procedure	25%
	1.1 Importance of Lesson Planning	
	1.2 Stray Lesson and Unit Lesson Planning in ELT	
Unit - 2	Resources and Problems in ELT	25%
	2.1 Text Book : Importance and Various aspects of Reviewing a textbook	
	2.2 ELT Resources - Dictionary, Thesaurus, Electronic Media	
	2.3 Causes and remedies of the following ELT Problems.	
	(1) Pronunciation	
	(2) Syntax	
	(3) Spelling	
	(4) Handwriting	
Unit - 3	Teaching of Composition and Action Research	25%
	3.1 Teaching of Composition	
	- Types of Composition (Oral-written, controlled - guided)	
	- Forms of Composition (Story, Paragraph, Letter, Essay, Report Writing)	
	3.2 Action Research : Concept and Steps	
Unit - 4	Evaluation	25%
	4.1 Evaluation : Concept and types (Oral-written)	
	- Types of questions and their construction	
	(Essay Type, Short Answer Type, Objective Type)	
	4.2 (i) Essentials of a good question paper	
	(ii) Preparing a Blueprint of a question paper	

EC5 : ગણિત પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ – ૧	ગણિત શિક્ષણના મૂલ્યો અને ગણિતશાસ્ત્રીઓ	૨૫%
૧.૧	ગણિત શિક્ષણના મૂલ્યો	
	૧. સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો	૨. નિયામક મૂલ્ય
		૩. ઉપયોગિતા મૂલ્ય
૧.૨	ભારતીય ગણિતશાસ્ત્રીઓનું ગણિતમાં પ્રદાન	
	૧. ભાસ્કરાચાર્ય – ૨	૨. આર્યભટ્ટ
		૩. રામાનુજન્
૧.૩	અન્ય ગણિતશાસ્ત્રીઓનું ગણિતમાં પ્રદાન	
	૧. યુકલિડ	૨. પાયથાગોરસ
એકમ – ૨	માઈક્રોટીચિંગ અને હેતુઓ	૨૫%
૨.૧	માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના અને અગત્ય	
૨.૨	કૌશલ્યોનો પરિચય : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, શ્યામફલક, ઉદાહરણ	
૨.૩	હેતુઓની સંરચના	
	૨.૩.૧ સામાન્ય હેતુઓ : સંકલ્પના	
	૨.૩.૨ વિશિષ્ટ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્ય	
એકમ – ૩	પાઠ આયોજનનો વિકાસ અને અભિગમ	૨૫%
૩.૧	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
૩.૨	સેતુપાઠનું આયોજન	
૩.૩	વિષયવસ્તુ પૃથકકરણ : તથ્યો, સંકલ્પનાઓ, સામાન્યીકરણો અને સિદ્ધાંતો	
૩.૪	વિષયવસ્તુની યોગ્ય તાર્કિક ક્રમમાં ગોઠવણી	
૩.૫	અભિગમો : આગમન–નિગમન, પૃથકકરણ–સંયોગીકરણ, સમસ્યા ઉકેલ (ઉદાહરણ સાથે સમજૂતી અને લાભલાભ)	
એકમ – ૪	ગણિતશિક્ષણમાં સાધનો અને પ્રવૃત્તિઓ	૨૫%
૪.૧	સાધનો (અગત્ય, ઉપયોગ અને ઉદાહરણ)	
	૪.૧.૧ દ્રશ્ય સાધનો : ચાર્ટ, આકૃતિ, મોડલ	
	૪.૧.૨ પ્રક્ષેપિત સાધનો : OHP, ડેટા પ્રોજેક્શન (LCD)	
૪.૨	પ્રવૃત્તિઓ : ગણિત ગમ્મતની કોઈપણ ચાર પ્રવૃત્તિઓ	

EC5 : ગણિત પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	પાઠ આયોજનનો વિકાસ	૨૫%
૧.૧	શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓનું પૃથકકરણ: શિક્ષક-વિદ્યાર્થીઓ પ્રવૃત્તિઓ, શૈક્ષણિક પદ્ધતિ – પ્રયુક્તિઓ – અભિગમ, સાધન-સંદભ, મૂલ્યાંકન યોજના	
૧.૨	છૂટા પાઠનું આયોજન	
૧.૩	એકમ પાઠનું આયોજન	
૧.૪	બ્લ્યુપ્રિન્ટના આધારે એકમ કસોટીની સંરચના	
એકમ – ૨	ગણિત શિક્ષણની પદ્ધતિઓ	૨૫%
૨.૧	પદ્ધતિઓ : વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ : સંકલ્પના, વર્ગ શિક્ષણમાં વિનિયોગ, લાભ અને મર્યાદા	
૨.૨	પ્રકલ્પ પદ્ધતિ : સંકલ્પના, આયોજન માટેના સોપાનો, લાભ અને મર્યાદા	
૨.૩	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ : સંકલ્પના, સ્વાધ્યાય પત્રની સંરચના સારા સ્વાધ્યાય પત્રના લક્ષણો, વર્ગ શિક્ષણમાં વિનિયોગ	
એકમ – ૩	ગણિત શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન	૨૫%
૩.૧	મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના	
૩.૨	મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાના સાધનો	
૩.૩	આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો	
૩.૪	વિવિધ પ્રકારના મૂલ્યાંકન પ્રશ્નો (અ) નિબંધ પ્રકારના (સંકલ્પના) (બ) ટૂંકોત્તરી પ્રકારના (સંકલ્પના) (ક) વસ્તુલક્ષી : (સંકલ્પના તથા સંરચના) ખાલી જગ્યા, જોડકા, બહુ વિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક	
૩.૫	નિદાનાત્મક મૂલ્યાંકન અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ : અર્થ અને મહત્વ	
એકમ – ૪	ગણિતશિક્ષણમાં સમૃદ્ધિકરણ	૨૫%
૪.૧	દ્ઢીકરણ અને વિહંગાવલોકન : સંકલ્પના અને વર્ગશિક્ષણમાં વિનિયોગ	
૪.૨	ગણિત મંડળ : અગત્ય અને પ્રવૃત્તિઓ	
૪.૩	ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો અને મહત્વ	

EC6 : વિજ્ઞાન પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ – ૧	વિજ્ઞાનનું અધ્યયન અને તેનો વ્યાપ	૨૫%
	૧.૧ વિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા અને અર્થ	
	૧.૨ માનવજીવન સંદર્ભે વિજ્ઞાનની આવશ્યકતા	
	૧.૩ વિજ્ઞાન શિક્ષકના કૌશલ્યો	
	૧.૪ વૈજ્ઞાનિકોનું પ્રદાન : ડો.વિક્રમ સારાભાઈ, ડો. વિક્રમ સારાભાઈ, ડો.આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન, થોમસ આલ્વા એડીશન	
એકમ – ૨	માઈક્રોટીચિંગ અને હેતુઓ	૨૫%
	૨.૧ માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના અને અગત્ય	
	૨.૨ કૌશલ્યોનો પરિચય : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, શ્યામફલક, ઉદાહરણ, સુદઢીકરણ અને સ્પષ્ટીકરણ	
	૨.૩ વિજ્ઞાન શિક્ષણના ઉદ્દેશો અને હેતુઓ : અર્થ અને તુલના	
	૨.૪ હેતુઓની સંરચના	
	૨.૪.૧ સામાન્ય હેતુઓ : સંકલ્પના	
	૨.૪.૨ વિશિષ્ટ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્ય	
એકમ – ૩	પાઠ આયોજનનો વિકાસ અને અભિગમ	૨૫%
	૩.૧ સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
	૩.૨ સેતુપાઠનું આયોજન	
	૩.૩ અભિગમો : આગમન—નિગમન, સમસ્યા ઉકેલ (ઉદાહરણ સાથે સમજૂતી અને લાભાલાભ)	
	૩.૪ મોડલ : સંકલ્પના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાન (સંકલ્પના, ઉદાહરણ)	
એકમ – ૪	વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં સાધનો	૨૫%
	૪.૧ સાધનો (અગત્ય, ઉપયોગ અને ઉદાહરણ)	
	૪.૧.૧ દશ્ય સાધનો : ચાર્ટ, મોડલ	
	૪.૧.૨ પ્રક્ષેપિત સાધનો : OHP, ડેટા પ્રોજેક્ટર (LCD)	
	૪.૧.૩ દશ્ય—શ્રાવ્ય સાધનો : ટી.વી., કોમ્પ્યુટર	

EC6 : વિજ્ઞાન પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	પાઠ આયોજનનો વિકાસ	૨૫%
	૧.૧ તાસ આયોજન (સંકલ્પના, સોપાનો)	
	૧.૨ તાસ આયોજનનું માળખું	
	૧.૩ એકમ આયોજન	
	૧.૪ બ્લ્યુપ્રિન્ટના આધારે એકમ કસોટીની સંરચના	
એકમ – ૨	વિજ્ઞાન શિક્ષણની પદ્ધતિઓ	૨૫%
	૨.૧ પદ્ધતિઓ : (સંકલ્પના, અસરકારક બનાવવાના ઉપાયો અને લાભાલાભ)	
	૨.૧.૧ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ	
	૨.૧.૨ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ	
	૨.૧.૩ નિદર્શન પદ્ધતિ	
	૨.૧.૪ પ્રયોગ પદ્ધતિ	
	૨.૧.૫ પ્રકલ્પ પદ્ધતિ	
એકમ – ૩	મૂલ્યાંકન અને ક્રિયાત્મક સંશોધન	૨૫%
	૩.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : સંકલ્પના, સંરચના અને ઉદાહરણ	
	૩.૧.૧ નિબંધલક્ષી	
	૩.૧.૨ લઘુજવાબી	
	૩.૧.૩ વસ્તુલક્ષી (ખાલીજગ્યા, જોડકાઓ, બહુવિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક, વર્ગીકરણ)	
	૩.૨ બ્લ્યુ પ્રિન્ટની સંરચના	
	૩.૩ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો	
	૩.૪ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો, મહત્વ	
એકમ – ૪	વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં સહાયક પ્રવૃત્તિઓ અને સંદર્ભો	૨૫%
	૪.૧ વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળા : મહત્વ, આયોજન, જાળવણી	
	૪.૨ પ્રવૃત્તિઓ : વિજ્ઞાન મંડળ, વિજ્ઞાન મેળા, ક્ષેત્ર પર્યટન, આકાશ દર્શન	
	૪.૩ સંદર્ભો : પ્રયોગ નોંધપોથી, વિજ્ઞાન સામયિકો	

EC7 : ઈતિહાસ પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ – ૧	માધ્યમિક કક્ષાએ ઈતિહાસ શિક્ષણ અને ધ્યેયો	૨૫%
	૧.૧ સંકલ્પના અને અગત્ય	
	૧.૨ નૂતન અભિગમ	
	૧.૩ સાંસ્કૃતિક વારસાની સમજ	
	૧.૪ ચારિત્ર્ય ઘડતર	
	૧.૫ રાષ્ટ્રીય એકતા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ	
એકમ – ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
	૨.૧ માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના અને સમજ	
	૨.૨ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
	૨.૩ વિશિષ્ટ હેતુઓની રચના	
	૨.૪ સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
	૨.૫ સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ – ૩	ઈતિહાસ શિક્ષણની વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ	૨૫%
	૩.૧ કથન પદ્ધતિ – પ્રશ્નોત્તરી પદ્ધતિ	
	૩.૨ આધાર પદ્ધતિ	
	૩.૩ જીવન ચરિત્ર પદ્ધતિ	
	૩.૪ નિરીક્ષણ અભ્યાસ પદ્ધતિ	
એકમ – ૪	ઈતિહાસ, શિક્ષણના શૈક્ષણિક સાધન	૨૫%
	૪.૧ ઈતિહાસ શિક્ષણમાં શૈક્ષણિક સાધનનું મહત્વ	
	૪.૨ નકશા, ચાર્ટ્સ, ચિત્રો, સ્લાઈડ્ઝ, બુલેટીન બોર્ડ (પસંદગી – ઉપયોગિતા)	
	૪.૩ શૈક્ષણિક સાધન તરીકે પાઠ્ય પુસ્તકનો ઈતિહાસ શિક્ષણમાં ઉપયોગ	

EC7 : ઈતિહાસ પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	પાઠ આયોજનનો વિકાસ	૨૫%
	૧.૧ તાસ પાઠ આયોજન	
	૧.૨ એકમ આયોજન	
	૧.૩ તાસ પાઠ આયોજન અને એકમ પાઠ આયોજનની તુલના	
એકમ – ૨	ઈતિહાસ શિક્ષણની પ્રયુક્તિ	૨૫%
	૨.૧ સંગ્રહસ્થાન, નાટ્યીકરણ, પ્રવાસ, સમયરેખા (અર્થ – ઉપયોગિતા)	
	૨.૨ ઈતિહાસ ખંડ : અગત્ય, સજાવટ	
	૨.૩ ઈતિહાસ શિક્ષણમાં સમૂહ માધ્યમોની : પસંદગી, અગત્ય : ફિલ્મ, રેડિયો, ટી.વી., વી.સી.ડી., ટેપરેકોર્ડર	
એકમ – ૩	ઈતિહાસનો અન્ય વિષયો સાથે અનુબંધ	૨૫%
	૩.૧ ઈતિહાસ – ભૂગોળ	
	૩.૨ ઈતિહાસ – વિજ્ઞાન	
	૩.૩ ઈતિહાસ અને નાગરિકશાસ્ત્ર	
	૩.૪ ઈતિહાસ અને સ્થાનિક ઈતિહાસ	
	૩.૫ ઈતિહાસ અને કલા	
એકમ – ૪	ઈતિહાસ શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન અને ઈતિહાસ શિક્ષકની સજજતા	૨૫%
	૪.૧ સંકલ્પના (એકમ પાઠ મૂલ્યાંકન)	
	૪.૨ બ્લ્યુપ્રિન્ટ	
	૪.૩ સારા પ્રશ્નપત્રની સંરચના આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો	
	૪.૪ ગુણ કૌશલ્ય – વિષયવસ્તુની સજજતાના સંદર્ભમાં ઈતિહાસ શિક્ષકની સજજતા	

EC8 : ભૂગોળ પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ – ૧	ભૂગોળ શિક્ષણનું મહત્વ, ધ્યેયો અને હેતુઓ	૨૫%
૧.૧	સંકલ્પના – અગત્ય, ભૂગોળ શિક્ષણનો વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિકોણ	
૧.૨	ભૂગોળ શિક્ષણના ધ્યેયો	
	– રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સમજનો વિકાસ	
	– સાંસ્કૃતિક વારસાની સમજ	
	– રાષ્ટ્રના આર્થિક વિકાસની સમજ	
	– માનવ સમાજની ખીલવણીનું ધ્યેય	
૧.૩	વર્ગશિક્ષણના હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
એકમ – ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
૨.૧	માઈક્રોટીચિંગ	
	૨.૧.૧ સંકલ્પના	
	૨.૧.૨ કૌશલ્યો : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય	
૨.૨	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
૨.૩	સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ – ૩	શૈક્ષણિક પ્રયુક્તિઓ, ભૂગોળ ખંડ (અર્થ, સજાવટ, અગત્ય)	૨૫%
૩.૧	પ્રવાસનું ભૂગોળ શિક્ષણમાં મહત્વ – આયોજન	
૩.૨	સંદર્ભો : વર્તમાનપત્રો, મેગેઝીન, વર્તમાન બનાવોનો ઉપયોગ	
એકમ – ૪	શૈક્ષણિક ઉપકરણ (પસંદગી, ઉપયોગિતા / મહત્વ)	૨૫%
૪.૧	નકશા, નકશાપોથી, ચાર્ટ, ચિત્રો, એટલાસ	
૪.૨	નમૂનાઓ, પૃથ્વીનો ગોળો	
૪.૩	બુલેટીન બોર્ડ, ફ્લેનલ કટસ	
૪.૪	ફિલ્મ સ્ટ્રીપ, સ્લાઈડ, ઓવર હેડ પ્રોજેક્ટર, એપીડાયોસ્કોપ	

EC8 : ભૂગોળ પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	પાઠ આયોજનનો વિકાસ	૨૫%
	૧.૧ તાસ પાઠ આયોજન	
	૧.૨ એકમ પાઠ આયોજન	
	૧.૩ તાસ અને એકમ પાઠ આયોજનની તુલના	
એકમ – ૨	ભૂગોળ શિક્ષણની પદ્ધતિઓ	૨૫%
	૨.૧ પ્રાદેશિક પદ્ધતિ	
	૨.૨ નમૂના અભ્યાસ પદ્ધતિ	
	૨.૩ પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ	
	૨.૪ આગમન-નિગમન પદ્ધતિ	
એકમ – ૩	ભૂગોળનો અન્ય વિષયો સાથેનો અનુબંધ અને શિક્ષક સજ્જતા	૨૫%
	૩.૧ અર્થ : ઈતિહાસ, વિજ્ઞાન, ગણિત, અર્થશાસ્ત્ર	
	૩.૨ ભૂગોળ શિક્ષકની સજ્જતા : ગુણ, વિષયવસ્તુ, વિશિષ્ટ કૌશલ્યો	
	૩.૩ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના, સોપાનો	
એકમ – ૪	મૂલ્યાંકન	૨૫%
	૪.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : (સંકલ્પના, સંરચના અને ઉદાહરણ)	
	૪.૧.૧ નિબંધલક્ષી	
	૪.૧.૨ લઘુજવાબી	
	૪.૧.૩ વસ્તુલક્ષી (ખાલીજગ્યા, જોડકા, બહુવિકલ્પ, સંબંધ ઘટાયક)	
	૪.૨ બ્લ્યુ પ્રિન્ટની સંરચના	
	૪.૩ આદર્શ પ્રશ્નપત્રના લક્ષણો	

EC9 : નામાના મૂળતત્વો પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ – ૧	નામાના મૂળતત્વો, ધ્યેયો અને હેતુઓ	૨૫%
૧.૧	નામાના મૂળતત્વો : અર્થ, ઈતિહાસ, કાર્યક્ષેત્ર અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ તેના અધ્યાપનનું મહત્વ	
૧.૨	ધ્યેયો અને હેતુઓ : સંકલ્પના, સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ (અપેક્ષિત વર્તન-પરિવર્તનના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટીકરણો) જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
એકમ – ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
૨.૧	માઈક્રોટીચિંગ	
૨.૧.૧	સંકલ્પના	
૨.૧.૨	કૌશલ્યો : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય, સુદ્ધીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ અને ઉત્તેજના પરિવર્તન	
૨.૨	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
૨.૩	સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ – ૩	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને અભિગમો	૨૫%
૩.૧	પદ્ધતિ : વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ, પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ, સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ, નિરીક્ષિત સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ (સંકલ્પના, સોપાનો, લાભાલાભ)	
૩.૨	અભિગમ : આગમન, નિગમન, પૃથક્કરણ-સંયોગીકરણ, સમસ્યા સમાધાન (દરેક કાર્ય, સ્વરૂપ, લાભાલાભ, વર્ગ વિનિયોગ)	
એકમ – ૪	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણના સાધનો-સંદર્ભો	૨૫%
૪.૧	સાધનો : ચાર્ટ્સ, ચિત્રો, ફિલ્મસ્ટ્રીપ, ટેપરેકોર્ડર, ટીવી	
૪.૨	સંદર્ભો : સંદર્ભ પુસ્તકો, સામયિકો, વર્તમાનપત્રો	

EC9 : નામાના મૂળતત્વો પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણકાર્યનું આયોજન	૨૫%
૧.૧	શૈક્ષણિક કાર્યના આયોજનની સંકલ્પના, મહત્વ, પ્રકારો	
૧.૨	છૂટા પાઠ : સંકલ્પના અને આયોજન	
૧.૩	એકમ આયોજન : સંકલ્પના અને આયોજન	
૧.૪	છૂટાપાઠ અને એકમપાઠ વચ્ચેનો તફાવત	
એકમ – ૨	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણમાં સુધારણા પ્રવૃત્તિઓ	૨૫%
૨.૧	દ્વિદિકરણ	
૨.૨	પુનરાવલોકન	
૨.૩	નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક કાર્ય	
૨.૪	સંકલ્પના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાન (સંકલ્પના, વિનિયોગ અને મહત્વ)	
એકમ – ૩	નામાના મૂળતત્વોનો શિક્ષક અને ક્રિયાત્મક સંશોધન	૨૫%
૩.૧	જરૂરી શૈક્ષણિક લાયકાત, ગુણો-કૌશલ્યો	
૩.૨	ક્રિયાત્મક સંશોધન	
૩.૨.૧	સંકલ્પના	
૩.૨.૨	મહત્વ	
૩.૨.૩	સોપાનો	
એકમ – ૪	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન	૨૫%
૪.૧	મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના, હતુઓ, સોપાનો	
૪.૨	પ્રશ્નોના પ્રકાર : (સંકલ્પના, સારા નિબંધ પ્રશ્નોના લક્ષણો)	
૪.૩	ટૂંકોત્તરી પ્રશ્નો : (સંકલ્પના, મહત્વ)	
	અનાત્મલક્ષી : ખાલીજગ્યા, જોડકાં કસોટી, બહુવિકલ્પ કસોટી (રચના, મહત્વ)	
૪.૪	બ્લ્યુ પ્રિન્ટ આધારિત પ્રશ્નપત્ર સંરચના	

EC10 : અર્થશાસ્ત્ર પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ – ૧	અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનનું મહત્વ, ઘ્યેયો અને હેતુઓ	૨૫%
૧.૧	મહત્વ : વ્યક્તિ જીવનમાં, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થકારણમાં, આર્થિક સમસ્યાઓના સંદર્ભમાં	
૧.૨	ઘ્યેયો	
૧.૩	હેતુઓ : જ્ઞાન પ્રાપ્તિ, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
એકમ – ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
૨.૧	માઈક્રોટીચિંગ	
૨.૧.૧	સંકલ્પના	
૨.૧.૨	કૌશલ્યો : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય, સુદ્ધીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ અને ઉત્તેજના પરિવર્તન	
૨.૨	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
૨.૩	સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ – ૩	અર્થશાસ્ત્ર અધ્યાપનની પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ	૨૫%
૩.૧	ક્ષેત્રકાર્ય	૩.૨ આધાર પદ્ધતિ
૩.૩	કથન પદ્ધતિ	૩.૪ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ
૩.૫	પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ	૩.૬ સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ
૩.૭	નિરીક્ષિત અભ્યાસ પદ્ધતિ	૩.૮ ટીમ ટીચીંગ
એકમ – ૪	અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનમાં શૈક્ષણિક સાધનો – મહત્વ અને ઉપયોગ	૨૫%
૪.૧	નકશા, ચાર્ટ્સ, ગ્રાફ	
૪.૨	પાઠ્યપુસ્તક, સામાયિકો, વર્તમાનપત્રો, દસ્તાવેજી પત્રકો	
૪.૩	ટેલિવિઝન, રેડિયો, ફિલ્મસ્ટ્રીપ	

EC10 : અર્થશાસ્ત્ર પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનના પાઠ આયોજન	૨૫%
૧.૧	છૂટા તાસનું આયોજન	
૧.૨	એકમ પાઠનું આયોજન (વિશિષ્ટ હેતુઓ, શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ, શૈક્ષણિક સાધનો, સંદર્ભ અને મૂલ્યાંકન)	
૧.૩	માસિક આયોજન અને વાર્ષિક આયોજનની સંકલ્પના અને મહત્વ	
એકમ – ૨	અર્થશાસ્ત્રનો અન્ય વિષય સાથે અનુબંધ અને ક્રિયાત્મક સંશોધન	૨૫%
૨.૧	અનુબંધ : ભૂગોળ, ગણિત, સમાજશાસ્ત્ર, રાજ્યનીતિશાસ્ત્ર	
૨.૨	ક્રિયાત્મક સંશોધન	
૨.૨.૧	સંકલ્પના	
૨.૨.૨	મહત્વ	
૨.૨.૩	સોપાનો	
એકમ – ૩	અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષકની વિશિષ્ટતાઓ અને નિદાન-ઉપચાર કાર્ય	૨૫%
૨.૧	અર્થશાસ્ત્ર શિક્ષકની વિશિષ્ટતાઓ : વિષયવસ્તુનું જ્ઞાન, ક્ષેત્ર કાર્ય અને કૌશલ્યના સંદર્ભમાં	
૨.૨	નિદાનાત્મક કાર્ય	
૨.૩	ઉપચારાત્મક કાર્ય	
એકમ – ૪	અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષણમાં મૂલ્યાંકન	૨૫%
૪.૧	મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના, હેતુઓ, સોપાનો	
૪.૨	પ્રશ્નોના પ્રકાર : (સંકલ્પના, સારા નિબંધ પ્રશ્નોના લક્ષણો)	
૪.૩	ટૂંકોત્તરી પ્રશ્નો : (સંકલ્પના, મહત્વ)	
	અનાત્મલક્ષી : ખાલીજગ્યા, જોડકાં કસોટી, બહુવિકલ્પ કસોટી (રચના, મહત્વ)	
૪.૪	બ્લ્યુ પ્રિન્ટ આધારિત પ્રશ્નપત્ર સંરચના	

EC11 : વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ – ૧	વાણિજ્ય શિક્ષણ અને હેતુઓ	૨૫%
૧.૧	વાણિજ્યનો અર્થ, સંકલ્પના	
૧.૨	વાણિજ્યનો વ્યાપ, કાર્યક્ષેત્ર	
૧.૩	ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ વાણિજ્ય વિષયની જરૂરિયાત	
૧.૪	ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ વાણિજ્ય શિક્ષણના ઉદ્દેશો	
૧.૫	વાણિજ્ય શિક્ષણના સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ (અપેક્ષિત વર્તન – પરિવર્તનના સંદર્ભમાં)	
એકમ – ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
૨.૧	સંકલ્પના, અગત્ય, સીમ્યુલેશન	
૨.૨	કેટલાક ઉપયોગી માઈક્રોટીચીંગ કૌશલ્યોનો પરિચય (વિષયાભિમુખ, શ્યામફલક કાર્ય, ઉદાહરણ, પ્રશ્ન પ્રવાહિતા, સુદ્ઢીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ, ઉત્તેજના પરીવર્તન)	
૨.૩	સેતુપાઠ	
એકમ – ૩	વાણિજ્ય શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને અભિગમો	૨૫%
૩.૧	વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ	૩.૨ પ્રકલ્પ પદ્ધતિ
૩.૩	સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ	૩.૪ સિમ્પોઝિયમ પદ્ધતિ
૩.૫	સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ	૩.૬ આગમન–નિગમન પદ્ધતિ
૩.૭	નિદર્શન પદ્ધતિ	૩.૮ પૃથકકરણ
એકમ – ૪	વાણિજ્ય અધ્યાપનની પ્રયુક્તિઓ અને શૈક્ષણિક સાધનો	૨૫%
૪.૧	સંકલ્પના	
૪.૨	પ્રશ્નોત્તર, વર્ણન, મુલાકાત, ચર્ચા, કથન, મોજણી (સંકલ્પના અને જરૂરિયાત)	
૪.૩	શૈક્ષણિક સાધનોનું મહત્વ	
૪.૪	ચાર્ટ, ફિલ્મ સ્ટ્રીપ, ટેપ રેકોર્ડર, વાણિજ્ય વિષયક દસ્તાવેજો, ટીવી, કમ્પ્યુટર, ઈન્ટરનેટ, ટેલિકોન્ફરન્સીંગ, ઈમેઈલ (મહત્વ)	

EC11 : વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન પદ્ધતિ (સેમ.૨)

એકમ – ૧	વાણિજ્ય શિક્ષણ કાર્યનું આયોજન	૨૫%
	૧.૧ આયોજનનું મહત્વ	
	૧.૨ છૂટા પાઠની સંકલ્પના, સોપાનો, લાભ-મર્યાદા	
	૧.૩ છૂટા પાઠનું આયોજન	
	૧.૪ એકમ પાઠની સંકલ્પના	
	૧.૫ છૂટાપાઠ અને એકમ પાઠ વચ્ચેનો તફાવત	
એકમ – ૨	પાઠ્યપુસ્તક અને સુધારણા	૨૫%
	૨.૧ અગત્ય	
	૨.૨ સારા પાઠ્યપુસ્તકના લક્ષણો	
	૨.૩ પાઠ્યપુસ્તકનું વિવેચન	
	૨.૪ વાણિજ્ય વિષયનો અન્ય વિષયો સાથેનો અનુબંધ (અર્થશાસ્ત્ર, નામુ, બેકીંગ, સેક્ટરીયલ પ્રેક્ટીસ)	
	૨.૫ પાઠ્યક્રમ અને અભ્યાસક્રમની સંકલ્પના અને તુલના	
એકમ – ૩	વાણિજ્ય શિક્ષક અને ક્રિયાત્મક સંશોધન	૨૫%
	૩.૧ શિક્ષકની લાયકાત, ગુણો	
	૩.૨ શિક્ષકની વ્યાવસાયિક સજ્જતા	
	૩.૩ ક્રિયાત્મક સંશોધન : સંકલ્પના અને સોપાનો	
એકમ – ૪	મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણ	૨૫%
	૪.૧ પ્રશ્ન પ્રકાર : નિબંધ પ્રકાર, ટૂંકોતરી, અનાત્મલક્ષી પ્રશ્નોની સંકલ્પના, અગત્ય, મર્યાદા	
	૪.૨ આદર્શ પ્રશ્નપત્રનાં લક્ષણો	
	૪.૩ ત્રિપરિમાણદર્શક સારણીનાં આધારે પ્રશ્નપત્રની રચના	
	૪.૪ નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ કાર્ય	

Pedagogy of School Subject (SSC)

SSC વિષય	સેમેસ્ટર- ૧	સેમેસ્ટર- ૨	સેમેસ્ટર- ૩
ગુજરાતી	ઘોરણ-૭	ઘોરણ - ૮	ઘોરણ - ૯
હિન્દી	ઘોરણ-૭	ઘોરણ - ૮	ઘોરણ - ૯
સંસ્કૃત	ઘોરણ-૭	ઘોરણ - ૮	ઘોરણ - ૯
	ઘોરણ-૭	ઘોરણ - ૮	ઘોરણ - ૯
ગણિત	ઘોરણ-૭	ઘોરણ - ૮	ઘોરણ - ૯
વિજ્ઞાન	ઘોરણ-૭	ઘોરણ - ૮	ઘોરણ - ૯
ઈતિહાસ	ઘોરણ-૭	ઘોરણ - ૮	ઘોરણ - ૯
ભૂગોળ	ઘોરણ-૭	ઘોરણ - ૮	ઘોરણ - ૯
નામાના મૂળતત્વો	ઘોરણ - ૧૧	ઘોરણ - ૧૨ (વિભાગ - ૧)	ઘોરણ - ૧૨ (વિભાગ - ૨)
અર્થશાસ્ત્ર	ઘોરણ - ૧૧	ઘોરણ - ૧૨ (વિભાગ - ૧)	ઘોરણ - ૧૨ (વિભાગ - ૨)
વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન	ઘોરણ - ૧૧	ઘોરણ - ૧૨ (પાઠ ૧ થી ૮)	ઘોરણ - ૧૨ (પાઠ ૯ થી બધા)

નોંધ :

(૨) ઈતિહાસ-ભૂગોળ માટે : નાગરિકશાસ્ત્રનો ભાગ ઈતિહાસ સાથે અને અર્થશાસ્ત્રનો ભાગ ભૂગોળ સાથે ગણવો.

તૃતીય સેમેસ્ટરનો અભ્યાસક્રમ હવે પછી મોકલવામાં આવશે.

ચોથા સેમેસ્ટરમાં ઈન્ટર્નશીપ રહેશે જેની વિગત નીચે મુજબ છે.

Framework for B.Ed. Course Semester -4 Internship					
Work to be done (evaluated by School personnel)			Assignment/Task/ Practical Work		
Title	Credit	Marks	Title	Credit	Marks
Maintenance of Log book*	1	25	Action Research	2	50
Bulletin Board*	1	25	Observation of a Teacher (preferably subject related teacher) (Assignment to be submitted in the form of a Report)	1	25
Assembly Programme*	2	50	Awareness Programme (Blood donation/ public Health/environment/consumer protection/civic Responsibilities etc) (Assignment to be submitted in the form of a Report)	1	25
Cultural Programme*	1	25	Preparation of School Report	1	25
Preparation of School Calendar*	1	25	Psychology Test	1	25
Study of Internal Evaluation of School Students *	1	25	Interview of a management authority/ Principal/ Supervisor/ Senior teacher (Assignment to be submitted in the form of a Report)	1	25
Co-curricular Activities*	1	25	Study of School Registers (Assignment to be submitted in the form of a Report)	2	50
Lessons (Total 10)	4	100			
Total	12	300		9	225

Note : Total Practical Work of 16 Weeks for 21 Credits. Total credit for semester - IV is 21
One Week for Instruction & Group Assignment

- Submissions with * mark indicates that the evaluation to be done by principal/mentor teacher/ concerned teacher of the school where the student teacher is doing internship.

૭૦ ગુણના પ્રશ્નપત્રનું માળખું

પ્રશ્ન ક્રમાંક	ગુણ (૧ પ્રશ્નના)	પ્રશ્ન સંખ્યા (વિકલ્પ સાથે)	ઉત્તર આપવાના પ્રશ્નો	ગુણ (વિકલ્પ સાથે)	ગુણ (વિકલ્પ વિના)
૧	૨	૮	૮	૧૬	૧૬
૨	૩	૧૦	૮	૩૦	૨૪
૩	૫	૮	૬	૪૦	૩૦
કુલ		૨૬	૨૨	૮૬	૭૦

- પ્ર.૧. નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ગુણ – ૧૬
- પ્ર.૨. નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ૮ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (૧૦ માંથી ૮) ગુણ – ૨૪
- પ્ર.૩ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ૬ પ્રશ્નોના વિસ્તૃત ઉત્તર આપો. (૮ માંથી ૬) ગુણ – ૩૦
- કુલ ગુણ – ૭૦**

૩૫ ગુણના પ્રશ્નપત્રનું માળખું

પ્રશ્ન ક્રમાંક	ગુણ (૧ પ્રશ્નના)	પ્રશ્ન સંખ્યા (વિકલ્પ સાથે)	ઉત્તર આપવાના પ્રશ્નો	ગુણ (વિકલ્પ સાથે)	ગુણ (વિકલ્પ વિના)
૧	૨	૪	૪	૮	૮
૨	૩	૫	૪	૧૫	૧૨
૩	૫	૫	૩	૨૫	૧૫
કુલ		૧૪	૧૧	૪૮	૩૫

- પ્ર.૧. નીચેના પ્રત્યેક પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. ગુણ – ૮
- પ્ર.૨. નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ૪ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. (૫ માંથી ૪) ગુણ – ૧૨
- પ્ર.૩ નીચેના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ૩ પ્રશ્નોના વિસ્તૃત ઉત્તર આપો. (૫ માંથી ૩) ગુણ – ૧૫
- કુલ ગુણ – ૩૫**